

לתורה את עצבת

עיונים וביאורים בפרשת השבוע

גליון תצ

ערש"ק פרשת תצוה ה'תשע"ה

לבישת המכנסיים בז' ימי המילואים - על-ידי מי?

כלאים בבגדי כהונה - הותרו או לא נאסרו?

הקשר ה"עצמי" של משה רעיא מהימנא וישראל

האבנט - האחד והמיוחד מבגדי הכהונה

אור
החסידות

פְּתַח הַדָּבָר

בעזה"ת.

לקראת שבת קודש פרשת תצוה, הננו מתכבדים להגיש לקהל שוחרי התורה ולומדי, את קונטרס 'לקראת שבת' (גליון תצ), והוא אוצר בלום בעניני הפרשה מתוך רבבות חידושים וביאורים שבתורת נשיא ישראל ומנהיגו, כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

וזאת למודעי, שבדרך כלל לא הובאו הביאורים כפי שנאמרו, ואף עובדו מחדש ונערכו ע"י חבר מערכת, ולפעמים נאמרו הביאורים בקיצור וכאן הורחבו ונתבארו יותר ע"פ המבואר במקומות אחרים בתורת רבינו. ופשוט שמעומק המושג וקוצר דעת העורכים יתכן שימצאו טעויות וכיו"ב, והם על אחריות המערכת בלבד, ושגיאות מי יבין.

ועל כן פשוט שמי שבידו הערה או שמתקשה בהבנת הביאורים, מוטב שיעיין במקורי הדברים (כפי שנסמנו על-אתר או בתוכן העניינים), וימצא טוב, ויוכל לעמוד בעצמו על אמיתת הדברים.

ויה"ר שנוזכה לקיום היעוד "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", ונוזכה לשמוע תורה חדשה, "תורה חדשה מאיתי תצא", במהרה בימינו ותיכף ומיד ממש.

בברכת שבתא טבא,
מכון אור החפידות

קובץ זה יוצא לאור לזכות
הני לומדי ותמכי אורייתא, רודפי צדקה וחסד,
ראשונים לכל דבר שבקדושה
ה"ה האחים החשובים
הרב החסיד ר' ישראל אפרים מנשה
והרב החסיד ר' יוסף משה
וכל בני משפחתם שיחיו
ולזכות אביהם ה"ה הרב החסיד
ר' מאיר שי'
זאיאנץ
ס. פאולו ברזיל
יהי רצון שיתברכו בכל מילי דמיטב מנפש ועד בשר,
ובהצלחה רבה ומופלגה בכל אשר יפנו, תמיד כל הימים

מכון אור החסידות	Or Hachasidus
סניף ארץ הקודש	Head Office
ת.ד. 2033	1469 President St. #BSMT
כפר חב"ד 6084000	Brooklyn, NY 11213
03-738-3734	United States
Likras@likras.org	(718) 534-8673

צוות העריכה וההגהה: הרב לוי יצחק ברוק, הרב משה גורארי,
הרב מנחם מענדל דרוקמן, הרב חיים דוד (ברי"ג) וילהלם, הרב צבי הירש זלמנוב, הרב שלום
חריטונוב, הרב אברהם מן, הרב יצחק נוב, הרב מנחם מענדל רייצס, הרב אליהו שווייכה

The Print House: נדפס באדיבות:
538 Johnson Ave. Brooklyn, NY 11237 • (718) 628-6700

תוכן העניינים

ה . . . . . מקרא אני דורש . . . . . ה

לבישת המכנסיים בשבעת ימי המילואים

בפשטות הכתובים שלא נצטווה משה להלביש את אהרן ובניו גם את המכנסיים / בשיטת רש"י שהלבישם גם את המכנסיים / כל עבודת ז' ימי המילואים - רק ע"י משה / הראי' מ"ורחצת אותם במים"

(ניפ' לקומי' שיהות חכ"ו שיחה ג' לפ' פקודי)

ט . . . . . פנינים . . . . . ט

עיונים וביאורים קצרים

י . . . . . יינה של תורה . . . . . י

הקשר בין משה לישראל שלמעלה מהתורה

הטעם שדוקא בפ' תצוה לא הוזכר שמו של משה / ע"י אמירתו "מחני נא" פעל משה באמת את הכפרה / מסירות נפש על קידוש השם גדולה מחיבור השו"ע / "משה הוא ישראל וישראל הם משה"

(ניפ' לקומי' שיהות חכ"א שיחה א' לפרשתנו)

טז . . . . . פנינים . . . . . טז

דרוש ואגדה

יז . . . . . חידושי סוגיות . . . . . יז

פלאגת רש"י והרמב"ם בענין אורים ותומים

מביא ביאור שיטת הרמב"ם דבכית שני עשו אורים ותומים - דהאור"ת הם אבני החושן / מקשה ע"כ מסוגיית בגמ' ביומא ומיישב / מדקדק דהרמב"ם ורש"י חולקים בענין נוסף, ומבאר דאולי לשטתיהו

(חידושים וביאורים בש"ס וכדברי הרמב"ם ז"ל חלק ג' סימן ל"ד)

כא . . . . . תורת חיים . . . . . כא

הנשמה ממשיכה לחיות

כד . . . . . דרכי החסידות . . . . . כד

הפרצופים העליונים מקנאים במלמדים מביעשנקוביץ'

מקרא אני הורש

לבישת המכנסיים בשבעת ימי המילואים

בפשטות הכתובים שלא נצטווה משה להלביש את אהרן ובניו גם את המכנסיים / כשיטת רש"י שהלבישם גם את המכנסיים / כל עבודת ז' ימי המילואים – רק ע"י משה / הראי' מ"זרחצת אותם במים"

בפרשתנו בא הצייוי אודות סדר ימי המילואים, שבהם משה צריך לחנך את אהרן ובניו לכהונה. והכתוב (כט, ד-ט) מצווה שמשה ילביש את אהרן ובניו בבגדי הכהונה: "ואת אהרן ואת בניו תקריב אל פתח אהל מועד, ורחצת אותם במים. ולקחת את הבגדים, והלבשת את אהרן את הכתונת ואת מעיל האפוד ואת האפוד ואת החושן. . . ושמת המצנפת על ראשו, ונתת את נזר הקודש על המצנפת. . . ואת בניו תקריב והלבשתם כותנות. וחגרת אותם אבנט, אהרן ובניו, וחבשת להם מגבעות וגו'".

והנה, נזכרו כאן כל בגדי הכהונה, הן הבגדים המיוחדים לאהרן כהן גדול והן הבגדים שלובשים בני אהרן הכהנים – מלבד המכנסיים.

וכתב הרמב"ן (כט, ט): "כי כל הבגדים היה משה מלביש אותם, כמו שצוה 'והלבשתם'; אבל המכנסיים, שהם לכסות בשר הערוה, הם היו לובשים אותם בהצנע, ולכן לא הזכיר עתה בכלל ולקחת את הבגדים והלבשתם". והיינו, שאכן המכנסיים יוצאים מכלל הבגדים, ואותם צריכים אהרן ובניו ללבוש "בהצנע" ולא על ידי משה – ולכן לא נזכרו כאן.

וכן מובן גם מסיפור הכתוב אודות קיום ציווי בזה בפועל – בפרשת צו (ח, ו-יג):
 "ויקרב משה את אהרן ואת בניו, וירחץ אותם במים. ויתן עליו את הכתונת, ויחגור אותו
 באבנט, וילבש אותו את המעיל, ויתן עליו את האפוד. . . וישם עליו את החושן. . . וישם
 את המצנפת על ראשו, וישם. . . את ציץ הזהב נזר הקודש. . . ויקרב משה את בני אהרן
 וילבישם כותנות, ויחגור אותם אבנט ויחבוש להם מגבעות" – שמפורטים כאן כל בגדי
 הכהונה שאותם הלביש משה לאהרן ובניו, מלבד המכנסיים.

ב. והנה, בציווי זה אודות שבעת ימי המילואים, וכן בהסיפור אודות קיום ציווי זה
 בפועל – פ'א נזכרו המכנסיים כלל; אמנם גם בהציווי הראשון והכללי אודות עשיית
 בגדי כהונה (כח, ב), ששם כן נזכרו המכנסיים – הם נזכרו באופן מיוחד היוצא מן הכלל:
 הקב"ה מצווה את משה: "ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת". ומונה
 את הבגדים: "ואלה הבגדים אשר יעשו, חשן ואפוד ומעיל וכתונת תשבץ מצנפת
 ואבנט" (כח, ד). וממשיך הכתוב לפרט את אופן עשיית בגדי אהרן, ומסיים בבגדי בניו
 (כח, מ): "ולבני אהרן תעשה כותנות, ועשית להם אבנטים, ומגבעות תעשה להם לכבוד
 ולתפארת". לאחר מכן מוסיף הכתוב שמשה הוא שילביש את אהרן ובניו בבגדים אלו
 (כח, מא): "והלבשת אותם את אהרן אחיך ואת בניו אתו, ומשחת אותם ומלאת את ידם
 וקדשת אותם וכהנו לי" – ורק לאחר כל זה מצווה הכתוב אודות עשיית המכנסיים (כח,
 מב): "ועשה להם מכנסי בד, לכסות בשר ערוה, ממתנים ועד ירכים יהיו".

ומעתה, כיון שבהציווי "והלבשת אותם" עדיין לא נזכרו "מכנסי בד" (ונזכרו
 לראשונה בהפסוק שפ'אח"ז) – מובן שציווי זה אינו כולל את המכנסיים, והוא מתייחס
 רק לשאר בגדי הכהונה שנמנו לפני זה, והיינו כדברי הרמב"ן הנ"ל שאת ה"מכנסי בד"
 פ'א הלביש משה לאהרן ובניו.

[וכן כתב באור החיים עה"פ: "לצד שאמר 'והלבשת אותם את אהרן', לזה איחר המכנסיים ולומר
 שאינו חוזר עליו מצות 'והלבשת וגו'". ובלבוש כתב: "שלא רצה השם יתברך לצוות למשה שילביש את
 אהרן ובניו את המכנסיים, שאינו דרך כבוד לו ולהם שילבישם איש אחר מכנסים כו" – אך צ"ע שכתב כן
 הלבוש בשיטת רש"י, והרי רש"י כתב להדיא להיפך כדלקמן].

ג. אולם כשמעיניים בפירושו רש"י על הפסוק "והלבשת אותם" – נראה להדיא שפ'א
 ס"ל כדברי הרמב"ן, וז"ל רש"י:

"והלבשת אותם את אהרן – אותם האמורין באהרן, חשן ואפוד ומעיל וכותנת תשבץ
 מצנפת ואבנט וציץ, ומכנסים הכתובים למטה בכלום. ואת בניו אתו – אותם הכתובים
 בהם".

הרי מפורש יוצא, שלדעת רש"י הציווי למשה "והלבשת אותם" כולל את כל בגדי
 הכהונה, ולא רק הבגדים שנזכרו לפניו אלא גם "מכנסיים הכתובים למטה" – בפסוק

שלאח"כ (וכן היא גם דעת רש"י בפירושו על הש"ס - יומא ו, א ד"ה לא צריכא. וראה גם רש"י שם ה, סע"ב ד"ה אביי).

והדבר פלא, שהרי דרכו של רש"י לפרש "פשוטו של מקרא" - ופשט הכתוב מורה לכאור' (כנ"ל סעיפים א-ב) שאין המכנסיים בכלל הלבשת משה!

ד. והביאור בזה בפשטות:

כפי שמוכח בפרשתנו, כל העבודות בשבעת ימי המילואים צריכות היו להיעשות על ידי משה דוקא, כי רק למשה היה באותה שעה דין "כהן" בשלימותו, וגם רק לו היה הכח לחנך את אהרן ובניו ולהכניסם בכהונה (ראה פרש"י ט, כט, כב-כד). וכפי שהכתוב מדייק בתחילת הענין (כח, א): "ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ואת בניו אתו מתוך בני ישראל לכהנו לי" - שבכדי להעלות את אהרן ובניו "מתוך בני ישראל" ולרוממם למדרגת "כהנים" הרי זה ע"י ש"ואתה הקרב אליך", משה רבינו הוא שמקרב אותם להיות כהנים. ולכן כל הפעולות של החינוך בשבעת ימי המילואים שייכות דוקא למשה, ועד כדי כך שאפילו הטבילה של אהרן ובניו צריכה להיות על ידי משה דוקא - וכלשון הכתוב: "ורחצת אותם במים", כי בשעה זו עדיין אין אהרן ובניו "כהנים" ואי אפשר להם לעשות דבר בנוגע לכהונתם ללא פעולת משה.

ומכיון שכן, לומד רש"י, בהכרח לומר שגם הלבשת המכנסיים לאהרן ובניו נעשתה על ידי משה דוקא - כי לא יתכן שיהיה פרט בענין זה דבגדי כהונה שיעשו אהרן ובניו בעצמם, והכל מוכרח להיות ע"י משה.

ומה שטען הרמב"ן ש"המכנסיים שהם לכסות בשר הערוה היו הם לובשים אותם בהצנע", ואין מתאים הדבר שזה ייעשה ע"י משה - הרי יתירה מזו מצינו מפורש במקרא, שאפילו הטבילה במים של אהרן ובניו (כשהם ללא בגדים) היתה ע"י משה דוקא. וק"ל.

ה. אך מעתה יקשה לשיטת רש"י לאיך גיסא: מדוע בציווי על עשיית הבגדים ולבישתם, וכן כשמספרת התורה על קיום הציווי, לא נזכרו המכנסיים?

וצריך ליישב, שמכיון שסוף סוף עניינם של המכנסיים הוא כלשון הכתוב: "לכסות בשר ערוה", לכן אינם שייכים כ"כ לפעולת חינוך ענין הבהונה (וראה גור אריה פרשתנו כח, מ. ועוד), ולכן לא באו בסיפור הכתוב בפירוש.

וזה שבציווי הראשון והכללי אודות בגדי הבהונה באו המכנסיים לבסוף, לאחר פיום הענין - כבר ביארו המפרשים (ראב"ע. רשב"ם. חזקוני. ועוד - כח, ד), שהוא משום ששאר הבגדים עשויים "לכבוד ולתפארת", משא"כ המכנסיים.

ויש להוסיף ולבאר בזה, שבשאר בגדי הבהונה החידוש הוא בעצם עשייתם, אולם בענין המכנסיים אין חידוש בעצם עשייתם, כיון שכבר למדנו - בסוף פרשת יתרו -

בשליטת וחומר הענין של "גילוי ערוה" על המזבח ("ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו"), וממילא פשיטא שיש להכהנים מכנסיים ולובשים אותם; כל החידוש כאן הוא בצורת המכנסיים – (א) שיהיו עשויים מ"בד", (ב) ששיעורם הוא רק "ממתנים ועד ירכים" ולא יותר. והטעם לזה מובן, מכיון שכבר נצטוו לפני זה בכתונת שהיא בגד ארוך המכסה את הרגליים כו'. ויש להוסיף ולהאריך בענין זה, ועוד חזון למועד בעז"ה].

פנינים

עיונים וביאורים קצרים

(לקוטי שיחות חל"ו, עמ' 153 ואילך - עיין שם)

האבנט - אחד ומיוחד בבגדי כהונה

והגרת אותם אבנט וחכשת להם מנבעות
והיתה להם כהונה

(כט, ט)

איתא בגמ' "והגרת אותם אבנט, בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם כו'" (סנהדרין פג, ב). ופירש רש"י "והגרת אותם אבנט גו", והיתה להם כהונה משמע שע"י הבגדים היא כהונה".

והנה בפסוק נאמר "והגרת אותם אבנט, וחכשת להם מגבעות". ויש לבאר מה שנשמט בגמ' המשך הכתוב "וחכשת להם מגבעות". וכן נשמט ברמב"ם שכתב (הל' כלי המקדש פ"י ה"ד): "והגרת אותם אבנט והיתה להם כהונה בזמן כו'", וגם הוא משמט המשך הכתוב "וחכשת להם מגבעות":

האבנט חלוק משאר בבגדי כהונה דכל ענייניו אינו כשאר בגדים בעלמא, אלא הוא משום "הכון לקראת אלקיך ישראל" (עמוס ד, יב. וראה שבת י, רע"א. טושר"ע או"ח סצ"א). דשאר בגדי כהונה הם לבושים ובגדים לכסות את האדם (כתפקידם הרגיל של בגדים), אלא שנעשו באופן מיוחד, "לכבוד ולתפארת", להיותם בגדי קודש לעבודת הכהונה. משא"כ האבנט לא הי' לו תפקיד "בגד", שהרי המכנסים היו בהם "שנצים" כדי לאזור אותם, והכותונת אינה צריכה אבנט כדי להחזיקה. אלא עיקר ענינו ותפקידו הוא הענין ד"הכון לקראת אלקיך ישראל", שמורה על גמר לבישת הבגדים, ואשר מוכנים לעשיית העבודה.

ולכן הושמט בגמ' וברמב"ם ענין המצנפת, כי ענין "והיתה להם כהונה" - שלבישת הבגדים מכינה את הכהנים לעבודה הוא תופן ענין האבנט דווקא, שכל ענינו הוא שלבישתו היא גמר לבישת בגדי כהונה, ומראה שמוכנים לעבודת הכהונה. משא"כ המצנפת היא לכוש שעל הראש, ויש בה גם ענין לכוש וכסות רגיל.

(ניפ לקוטי שיחות חל"ו עמ' 154 ואילך)

כלאים בבגדי כהונה - הותרו או לא נאסרו?

כתב הרמב"ם בסוף הל' כלאים: "כהנים שלבשו בגדי כהונה שלא בשעת עבודה אפילו במקדש לוקין מפני האבנט שהוא כלאים, ולא הותרו בו אלא בשעת עבודה שהיא מצות עשה כציצית". והשיג עליו הראב"ד מהא דאמר ר' גמרא ש"במקדש אפילו שלא בשעת עבודה מותר".

ונמצא שנחלקו הרמב"ם והראב"ד אי הותרו הכהנים ללבוש בגדי כהונה במקדש שלא בשעת עבודה. ויש לבאר טעם פלוגתתם:

דהנה, הרמב"ם כתב בפירוש שהיתר כלאים בבגדי כהונה הוא "כציצית", היינו ע"ד היתר כלאים בציצית. ובציצית מצינו שדין כלאים יש בו גדר "הותרה" או "דחוייה" (ראה רמב"ן יבמות ד, ב). ועפ"ז גם בנדר"ד כן הוא, דאיסור כלאים נדחה או הותר במקום מצות עשה דעבודת הכהונה.

משא"כ הראב"ד ס"ל שיש חילוק עיקרי בין כלאים בציצית וכלאים בבגדי כהונה, כי גבי ציצית יש לימוד מיוחד דהתיר כלאים בציצית - מסמיכות הכתובים "לא תלבש שעטנו גו' גדילים תעשה לך גו'" - כמבואר בגמ' (יבמות ד, רע"א ואילך). משא"כ בבגדי כהונה אין לימוד מהכתוב דהתיר כלאים בבגדי כהונה, אלא מזה שציוותה תורה לעשות האבנט מצמר ופשתן (פקודי ט, כט), בדרך ממילא ידעינן שאין בזה איסור כלאים, והיינו שמלכתחילה כן הוא אופן קיום לבישת בגדי כהונה, שאין בהם כלאים.

ועפ"ז יש לפרש המחלוקת:

לדעת הראב"ד שמעיקרא לא נאמר דין כלאים בבגדי כהונה, לכן ס"ל שאין היתר כלאים בבגדי כהונה חלוי בעשיית העבודה, אלא שלגביהם לא נאמר מעיקרא האיסור דכלאים. משא"כ לדעת הרמב"ם, שגם בבגדי כהונה נאמר איסור כלאים, אלא שנדחה (והותר) במקום מצות עשה, לכן אין מקום להיתרו אלא בשעת עבודה בלבד.

והוא לדעת הראב"ד היתר הכלאים הוא רק במקדש, י"ל כי מקומו של לבישת הבגדים הוא רק במקדש, ובמדינה אסור ללבושם ולהינות מהם, וממילא לא בטל שם איסור כלאים].

זינה של תורה

הקשר בין משה לישראל שלמעלה מהתורה

הטעם שדוקא ב'פ' תצוה לא הוזכר שמו של משה / ע"י אמירתו "מחני נא" פעל
משה באמת את הכפרה / מסירות נפש על קידוש השם גדולה מחיבור השו"ע /
"משה הוא ישראל וישראל הם משה"

בע"ז הטורים בריש פרשתנו¹: "לא הזכיר משה בזה הסדר, מה שאין כן בכל החומש,
שמשעה שנולד משה אין סדר שלא הוזכר בה (עד משנה תורה²) והטעם משום שאמר³
"מחני נא מספרך אשר כתבת" וקללת חכם אפילו על תנאי היא באה".

ולבאר ענין זה, בשגם אינו מובן מה טעם דוקא ב'פ' תצוה לא נזכר שמו של משה
(ובפרט שה"מחני נא" נאמר רק בפרשת כי-תשא שלאחרי פ' תצוה, ויתר הוי לי' לקיים
את הקללת חכם לאחריה מלפניה⁴). ומהו הקשר עם תוכנה של הפרשה המדברת בעשיית

1) וכ"ה בזהר חדש שה"ש בתחלתו (ס, ג). רבותינו בעה"ת ובחיי תשא לב, לב. פי' הרא"ש עה"ת ריש
פרשתנו. וראה זח"ג רמו, א.

2) הוספה זו מפירוש הרא"ש עה"ת.

3) תשא לב, לב.

4) וכמו שהקשה בז"ח שם "והא לבתר ואתה תצוה אמר משה האי מלה" (ומתוך "אין מוקדם ומאוחר
בתורה").

אב"ז לכאורה אפ"ל להיפך, שצ"ל דוקא בא' הפרשיות שכבר נכתבו, כדיוק הלשון "מחני נא מספרך

לקראת שבת

יא

בגדי כהונה, חינוך אהרן ובניו ועשיית מזבח הקטורת?

עוד זאת יש להבין הקושיא מה שלא נזכר שם משה בזה הסדר - הלא הוא נזכר ונזכר! דכל פסוק ופסוק מדבר במשה, מתחיל מהפסוק הראשון (שעל שמו נקראת הפרשה כולה): "ואתה תצוה את בני", "ד"ואתה" קאי כמובן על משה. וביותר אינו מובן ע"פ פירוש הכלי-יקר⁶: "לומר "ואתה" היינו ממהות עצמותך ותוספות אורה שבך, "תצוה את בני ישראל". דמהות ועצמות האדם היא נעלה יותר משמו אשר יקראו לו. דשמו של האדם נועד לשימושם של אחרים, משא"כ "מהות עצמותו" הוא דבר שאינו תלוי באחרים כלל, והוא למעלה מעניין ה"שם".

ולפי זה אזי אדרבא, דוקא בפרשה זו שלא נזכר שמו של משה, הרי שהיא מורה על עניינו ומעלתו ביתר שאת וביתר עוז מבפרשיות אחרות!

ומקודם יש לבאר את גודל המעלה בבקשת משרע"ה "מחני נא מספרך אשר כתבת" וכפרש"י "מכל התורה כולה":

עניינו של משרע"ה הוא "תורה". וכמאמר חז"ל⁷ ש"משה נתן נפשו על התורה ולפיכך נקראה על שמו ("זכרו תורת משה עבדי"⁸). ומזה מובן שבקשתו של משה "מחני נא מספרך - מכל התורה כולה" נוגעת לעצם מציאותו של משה, שהוא חד עם התורה; ועבור מה מסר משרע"ה את נפשו? - כדי לכפר על חטא העגל, חטא הכי חמור,

---

אשר כתבת" (ראה גם פי' הרא"ש שם: "מן הספר אשר כתבתי, כלומר מס' ואתה תצוה שכתבתי לפני כי תשא) - אבל (נוסף לזה שלכמה דעות (רש"י תשא לא, יח. לג, יא. תנחומא תרומה ח. ז"ח שם) פ' תצוה עכ"פ נאמרה לאחרי כי תשא - הרי) בפרש"י תשא (לב, לב) מפורש "מספרך - מכל התורה כולה", ועכצ"ל שאפ"ל "מחני נא מספרך אשר כתבת" אף שלא נכתב בפועל "ספרך אשר כתבת". [ראה רא"ש שם, וראה לקו"ש ח"ב ע' 675] או כמ"ש בגו"א כאן שכוונת רש"י לתורה "שהיתה כתובה מאז לפניו באש שחורה כו" (רש"י ברכה לג, ב. וראה רש"י פנחס כז, ז). ועפ"ז מתרץ דיוק לשון הכתוב "מספרך אשר כתבת".

ואולי י"ל, דזה שקללת חכם אפילו על תנאי באה, הוא רק בנוגע לדבר שהי' במציאות בעת אמירת הקללה (והקללה חלה עליו), משא"כ בדבר שמציאותו התהוותה לאחרי שלא נתקיים התנאי (ובמילא - בטלה הקללה). אין שייך שהקללה (שבטלה) תחול עליו.

5) במאור-ענינים ריש פרשתנו (ועוד) ביאר, שזהו לפי שז' אדר - יום הסתלקות משה - חל (ברוב השנים) בפ' תצוה. ובד"ח שם "דהר"ל למיכתב שמי' בכל מלה ומלה ובכל פיקודא ופיקודא דתמן" - אבל מובן שצ"ל שייכות גם לתוכן הסדרה. וראה טור הארוך. פענח רזא. וש"ך עה"ת ריש פרשתנו.

וראה גם לקוטי שיחות חכו"ע 204 ואילך. ספר השיחות תשמ"ט ח"א (ע' 257 ואילך. ע' 271 ואילך). ועוד.

6) עה"פ.

7) מכילתא לבשלח טו, א. שמו"ר פ"ל, ד. וש"נ.

8) מלאכי ג, כב.

ועד שכל החטאים והפורעניות דישראל בכל הדורות הם "וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם"⁹.

ותמוה: כיצד יתכן שמשרע"ה ימסור את כל עצם מציאותו, שהוא הקשר שלו עם התורה הק', בעבור אותה קבוצה מישראל שחטאו בעגל, שבעצמם (אלו שעשו בפועל את העגל) ניתקו את עצמם לגמרי מלא יהי' לך גו' לא תעשה גו' ומכל התורה?

ובבב"ד יש להבין: מה המשמעות של בקשת משה "מחני נא מספרך" - וכי מה שייכות יש בין שמו של משרע"ה בתורה, לזאת אשר הקב"ה לא יכפר (ח"ו) על חטא העגל¹⁰?

משה רבינו עניינו שהוא רועה ישראל. דבר אחד עם כלל ישראל. אי אפשר להפריד ולחלק בין משה לישראל בכלל ובפרט, וכלשון רש"י¹¹: "משה הוא ישראל וישראל הם משה".

דזהו הטעם שחטא העגל פעל ירידה במשה ("לך רד" - "רד מגדולתך"¹²), דלכאורה: משה כלל לא הי' במחנה בשעת חטא העגל ואיזו שייכות הייתה לו לחטא העגל, הוא אפי' לא הי' בגדר ד"מי שיש בידו למחות" - ואיך יכול להיות שהחטא פגע בו?

אלא מכיון שמשה וישראל חד המה, גדולתו ניתנה לו בחדא מחתא ובקשר אמיץ עם גדולת ישראל - וכיון שירדו ישראל בחטא העגל, פעל זה בדרך ממילא ירידה גם בו.

והתאחדות זו דמשה עם ישראל, היא עמוקה יותר מהתאחדותו עם התורה:

ע"ד כמו שמצינו בהתאחדות של ישראל בקוב"ה, דאע"פ ש"אורייתא וקוב"ה כולא חד¹³, מ"מ, ההתאחדות של ישראל בקוב"ה היא עוד עמוקה יותר. וכמחז"ל¹⁴ "ישראל קדמו" לתורה;

9) תשא לב, ד ובפירוש רש"י שם. ובוהר (ח"א נב, ב ואילך. קכו, ב. ח"ב קצג, סע"ב) שע"י חטא העגל חזרה זוהמתן. וראה לקו"ש חכ"א ע' 151 הערה 52.

10) רש"י מבאר "שלא יאמרו עלי שלא הייתי כדאי לבקש עליהם רחמים" - אבל אי"מ, דמלשון הכתוב משמע שמשה ביקש לפעול כפרה עבור ישראל ולא להבטיח "שלא יאמרו עלי". ועוד ועיקר - בשעה שהמדובר הוא אודות "חטאה גדולה" ר"ל, וישנו חשש אשר יהי' ההיפך מ"תשא חטאתם" - איזו תפיסת מקום יש אצל משה רבינו, רעיא מהימנא, מה יאמרו עליו?!

11) חוקת כא, כא.

12) תשא לב, ז וברש"י שם. ברכות לב, א. ועוד.

13) זהר, הובא בתניא פ"ד, רפכ"ג. וראה זח"א כד, א. זח"ב ס, א. תקו"ז ת"ו (כא, ב), תכ"ב (סד, א). ועוד. וזהו הפירוש הפנימי במאמר חז"ל (שבת קה, א) "אנא נפשי כתבתי יהבית" - שהקב"ה "כתב" את עצמו ("נפשי") ונתנה בתורה (ראה לקוטי-תורה שלח מח, סע"ד).

14) ב"ר פ"א, ד. תנא דבי אליהו רבה פי"ד.

עד"ז (וכתוצאה מזה) הוא בנשיאי הדור - ש(כלשון רש"י¹⁰) "נשיא הדור הוא ככל הדור" - שהתאחדותם עם ישראל שבדורם, היא למעלה מהתאחדותם עם התורה.

[וכן הוא בצדיקים בכלל (ש"צדיקים דומים לבוראם¹⁵): דעד כמה שהם מסורים וקשורים לענייני תורה שהם מלמדים, ובפרט לחידו"ת שלהם - מכל מקום, אין זה בערך לדרגת התקשרותם עם אותם יהודים הקשורים אליהם, ושעמם יש להם שייכות (ובמילא אחריות) מיוחדת, עניי עירך, בניס ותלמידים כו' (בלשון הפסוק¹⁶: הנפש אשר עשו)].

וזהו שביקש משה "מחני נא מספרך": כיוון שהתקשרותו של משה עם ישראל היא עוד למעלה יותר אפילו מהתקשרותו עם התורה, לכן:

א. גם המסירות נפש שלו עבור ישראל - יש לה דין קדימה ומעלה לגבי מסירות נפשו על התורה.

[ע"ד המובא בס' מגיד מישרים, שהובטח מן השמים לבית-יוסף שיזכה למסור נפשו על קידוש השם¹⁷ (ורק מפני סיבה לא זכה לזה בפועל) - ואם באמת הי' נהרג על קידוש השם, לא הי' סיפק בידיו לכתוב ולסיים את השולחן-ערוך שלו כולו¹⁸, שממנו תצא תורה והוראה

15) רות רבה פ"ד, ג. ב"ר פס"ז ועוד.

16) לך יב, ה וברש"י שם. סנהדרין צט, ב. ועוד.

17) ריש פרשת תצוה. ועד"ז ר"פ בראשית סד"ה "הלא לך למנדע". פ' אמור ד"ה אח"כ פ' לי. פ' ברכה ד"ה אור ליום א'. ובכ"מ.

18) שהרי סיום חיבור ד' חלקי השו"ע בשנות שט"ו-שכ"ג (כמ"ש הבי"י בסוף כ"א מחלקי השו"ע (נעתק בדפוס ראשון)) - סמוך לסוף ימיו; ואילו בשורת המגיד שיזכה לקדה"ש הי' קודם עלייתו לא"י (ראה במגיד משרים שם פ' בראשית תצוה וברכה הנ"ל), והבי"י עלה לא"י בשנת רצ"ו.

[ומ"ש בפ' ברכה (בהמשך ל"אזכך לאתוקדא בא"י כו"י) "ואזכך למגמר חיבורא דילך", הרי מסיים שם "דאקריא בית יוסף" - ב"י על הטור. וכ"מ מהא שאמר "מגמר חיבורא דילך", והשו"ע משמע בכ"מ שהתחילו לכתוב לאחר עליה לא"י (משא"כ הבי"י שהתחילו בשנת רפ"ב בחו"ל, כמ"ש בסוף ספרו ב"י לטווחו"מ)]. ואכ"מ.

ז"ע העירוני אשר ב"אזהרות ותיקונים וסייגים" שבתחילת הספר. פ' בשלח ד"ה אור ליום שבת י"א שבט - מפורש שיזכה לקדה"ש אחר שיגמור "כ"א חיבורך (ופירושיך) ופסקיך . . ולהדפיסם ולפשטם בכל גבול ישראל" - וא"כ נכלל גם השו"ע. ובפרט עפמש"כ שם בפ' צו (סד"ה אור לי"ד ניסן): חיבורא דילך מלבד השם הראשון שאמרת לך שיקרא בית יוסף, עוד יקרא שו"עך ערוך.

א"א שאין בזה סתירה להמבואר בפנים השיחה, כי בפשטות, בשורות השונות מהמגיד להבי"י (במשך שנים רבות) שיזכה לאתוקדא על קדה"ש כשכר עבודתו בתנאים שונים: לאחר שיעלה לא"י; כשיגמור חיבור הבי"י; כשיגמור כל חיבוריו ועוד - אינן בשורה אחת (שפעם אמרה בפרטיות ופעם בקיצור) - שהרי פשוט שבמשך השנים היו כו"כ שינוים בדרגות ובמצבו של הבי"י (ועד לשינוי העיקרי בנדו"ז - שניטלה ממנו הזכות להשרף על קדה"ש) ובהכרח שיהיו שינויים גם בשכרו (בהתאם לדרגת עבודתו), כי אם שכל בשורה היא שכר לפ"ע עבודתו אז, והרי כו"כ דרגות במסנ"פ ובמסנ"פ על קדה"ש - (ראה פסחים נ, א הרוגי לוד. הקדמת תקו"ז, י, ב). ע"ח של"ט, ד"א ועוד), ולאידך - כו"כ דרגות בתורת ובמצב הבי"י, ולפעמים היתה עבודתו במסנ"פ וקדה"ש נעלית על תורתו ולפעמים להיפך.

לכל ישראל. ואעפ"כ, זאת אשר לא זכה למסור את נפשו, נחשב זה כעונש בשבילו! והטעם: דככל העילוי וההפלאה דתורה, ובפרט דשולחן-ערוך, עוד למעלה מזה היא המעלה דמס"נ על קידוש השם. כיוון שמס"נ היא על זאת אשר הוא יהודי, ויהודי הוא חד עם קוב"ה יתר על התאחדות התורה בקוב"ה].

ב. ההתאחדות והמס"נ דמשה היא עם (ועבור) כל אחד ואחד מישראל, בכל מצב שהוא (אפי' אם הוא מעושי העגל). כיון שהתאחדות והתקשרות זו היא למעלה מההתאחדות וההתקשרות עם התוה"ק, לכך אין נוגע בענין זה באם היהודי מקושר בהתורה. וכמחז"ל¹⁹ "ישראל אע"פ שחטא ישראל הוא".

על כן, כשראה משה שחטא העגל הוא כה חמור עד שאפי' התוה"ק לא נותנת מקום ל"תשא חטאתם" רח"ל (דה' מוכן לכפר, והתורה כביכול תובעת ומונעת את הכפרה²⁰), במילא בא משה בבקשה ותביעה: "מחני נא מספרך" - מהתורה; דכאשר אין רואים את ההתקשרות של משה עם התורה, הרי שההתקשרות העצמית והפנימית של משה עם ישראל ניכרת בגלוי, ומעוררת כנגדה את היחוד וההתקשרות העצמיים והעמוקים של הקב"ה וישראל - שלמעלה מהתאחדותם עם התורה. ומכח ההתאחדות וההתקשרות הזו, נפעלת כפרה אפילו על חטא העגל (ועי"ז מתקשרים ישראל שוב עם התורה).

ועכשיו יובן היטב השייכות דבקשת משה "מחני" לפרשת תצוה:

בחסידות²¹ מבואר בפירוש הכתוב "ואתה תצוה את בני ישראל": "ואתה" - בעצמותך (דמדבר בעד משה בעצמותו, כאומר "אתה" ולא רק בשמו) "תצוה" - לשון "צוואת וחיבור" - דאתה תצווה ותקשר את בני" שיהיו כולם לאחדים כאחד.

דמצד המדריגות של משה הקשורות בשמו "משה" - שזה כולל דרגות עליונות במאוד, ה"ז קשור עם משה רבינו כמידת התקשרותו בקב"ה דרך התורה (ד"כל התורה שמותיו של הקב"ה²²), ולכן במדריגה כזו א"א לפעול ולגלות את ההתקשרות הנפלאה של ישראל בקב"ה שלמעלה מהתורה, שמצדה כל ישראל שווים (דבדרגא זו אין נוגע מידת

19) סנהדרין מד, רע"א (וברש"י שם: עדיין שם קדושתם עליהם). וראה המשך תער"ב ח"ג ע' א'רנב ואילך. ובכ"מ.

20) ע"ד מחז"ל (פסיקתא דר"כ פ' שובה. יל"ש יחזקאל יח, ד. יל"ש תהלים מזמור כה. וראה ירושלמי מכות פ"ב ה"ו) "שאלו לתורה חוטא מה ענשו כו' שאלו להקב"ה כו' אמר יעשה תשובה ויתכפר לו". וראה לקו"ש ח"ד ע' 1152 ובהערה שם. תורת-מנחם ספר המאמרים מלוקט - תשרי - ד"ה וכל אדם. רשימות חוברת קסד.

21) תו"א פרשתנו פב, א. סד"ה זאת תורת הבית תרפ"ט (בסה"מ קונטרס ח"א). ד"ה וקבל היהודים תרפ"ז בסה"מ תרפ"ז ותיש"א פ"ד. ובר"ה ואתה תצוה תשמ"א (קונ' ואתה תצוה תשנ"ב - סה"מ מלוקט אדר).

22) רמב"ן בפתיחת פי' עה"ת, ע"פ זח"ב פז, א.

התקשרותו של כאו"א בתורה, ורק עצם זה שהוא יהודי, שמצד זה כל ישראל שווים).
 דוקא "ואתה תצוה", העצמיות של משה שלמעלה משם ותואר, שלכן נקרא "אתה"
 לנוכח - שהיא קשורה ומאוחדת עם ה"אתה" האמיתי שהוא עצמותו ומהותו ית' של
 הקב"ה (כי הרי באמת לאמיתו לא שייך התואר "אתה" כ"א על הקב"ה בעצמו. ששאר
 הנבראים בעולם אין מציאותם אמיתית כמציאות הקב"ה²³) - אפשר לגלות את ההתקשרות
 העצמית של הקב"ה עם ישראל, כולל עם עושי העגל, שכל ישראל הם מציאות אחת.
 וענין זה עובר כחוט השני בכל הסדרה:

הפסוק עצמו ממשיך "ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד" -
 וידועה קושיית המפרשים, מדוע "ויקחו אליך", ולמה לא לאהרן, שהוא מעלה את הנרות.
 והביאור בזה ע"פ הנ"ל: אף שתפקידו ושליחותו של אהרן "שושבינא דמטרוניא²⁴"
 להעלות את הנרות (נשמות ישראל) לה', אמנם אין בכוחו להעלות, אלא מי שכבר קשור
 עם "נר מצוה ותורה אור"²⁵. ורק בכוח ה"ואתה תצוה" דמשה, קשור כל יהודי לה'
 ובמילא לתורה.

ועל זה הדרך הפרשה כולה²⁶: "ואתה הקרב אליך את אהרן לכהנו לי", "ועשית
 בגדי קודש לאהרן אהיך" ועד"ז כל פרשת חינוך הכהונה ע"י משה. דאהרן הכהן עניינו
 כהונה וקדושת המשכן, וההשפעה שע"י עבודתו היא בעיקר לאלו שהם בעצמם "עובדי
 ה'", שקשורים בגלוי עם המשכן והמקדש. ובפרשתנו מבואר שמשה רבינו ("ואתה")
 פועל בכהונת אהרן שתהי' קשורה עם כל איש ישראל יהי' מי שיהי'.

גם עסק מזבח הקטורת מבואר בפרשתנו דוקא (ולא בפרשת תרומה), דקטורת עניינה
 "קטר" והתקשרות, ובאופן כזה ש"כל תענית שאין בה מפושעי ישראל אינה תענית,
 שהרי חלבנה ריחה רע ומנאה הכתוב עם סממני קטורת"²⁷. ועניין זה, של קישור גם
 ה"פושעי ישראל" בקב"ה, ע"י משה, מתבטא במיוחד בסיום וחותם הפרשה: "וכפר
 אהרן על קרנותיו גו' אחת בשנה יכפר עליו לדורותיכם גו"²⁸.

23 כי "כל הנמצאים . . לא נמצאו אלא מאמתת המצאו. ואם . . (ש)הוא אינו מצוי אין דבר אחר יכול להמצאות" (רמב"ם ריש הל' יסודי התורה).

24 זוהר ח"א רסו, ב. ח"ב מט, ב. ח"ג כ, א (ברע"מ). נג, ב. ערה, ב (ברע"מ). לקו"ת בהעלותך ל, א ואילך. ובכ"מ.

25 משלי ו, כג.

26 כח א-ב.

27 ושייך זה למזבח הפנימי - כי עניינו של מזבח הפנימי הוא עצמיות פנימיות הלב, בחי' יחידה שבנפש (ראה לקו"ש ח"ב ס"ע 675 ואילך, וש"נ) שבזה כל ישראל שווין.

28 וראה בארוכה לקו"ש ח"ט ע' 302 ואילך. ועיי"ש שי"ל שלכן ביוהכ"פ דוקא מתירים להתפלל עם העבריינים (טושו"ע ודאדה"ז אר"ח ר"ס תריט).

פנינים

דרוש ואגדה

אך כאשר אין בזה מצוה וממילא אין "שום קדושה" בזה - לא הותר איסור כלאים.

(עי' לקוטי שיחות הלוי עמ' 155 ואילך)

ה"אבנט" בעבודת האדם

האבנט תעשה מעשה רוקם

האבנט . . אורכו ל"ב אמה, מקיפו ומחזירו כך על גבי כרך (כה, למ. רמב"ם הל' כלי המקדש פ"ח ה"יט)

ויש לבאר תוכן עניין זה ע"פ פנימיות:

האבנט חלוק משאר בגדי כהונה - כל בגדי כהונה הם לבושים ובגדים לכסות את האדם כתפקידם הרגיל של כל הבגדים שבכולם, אלא שנעשו באופן מיוחד להיותם "בגדי קודש". האבנט לעומתם, לא ה' נצרך לתפקיד "בגד", וכל עניינו הוא "הכון לקראת אלקך ישראל" (ראה גם לעיל מדור "עיונים וביאורים קצרים").

בעבודת האדם מורה האבנט על הכנתו של האדם לעמוד לפני הקב"ה. כל אחד משאר "בגדים", ששייכים לחלקים מיוחדים של הגוף, מורים על עבודה פרטית השייכת לחלק מסויים של האדם. האבנט לעומתם, מורה על הכנה כללית לעבודת השי"ת, והוא הביטול הכללי של האדם, בהכינו את עצמו לעמוד לפני ה'.

ומבואר בספרי חסידות ("עטרת ראש" שער יוהכ"פ פ"ו ופ"ז) שענין ה"אבנט" הוא כנגד הבחינה הכי עליונה שבנשמה - ה"יחידה", שעניינה של "יחידה" שבנפש הוא - "יחידה לייחדך", שנעשה אחד עם קוב"ה, יחידו של עולם בתכלית השלימות.

על פי זה יובן למה "מקיפו ומחזירו כך ע"ג כרך", כמה וכמה פעמים - להורות שהביטול והמסירה והנתנה להקב"ה הוא בתכלית השלימות, ולכן אינו מסתפק בהכנה דכריכת האבנט סביב כל גופו פעם אחת, אלא "מקיפו ומחזירו כך ע"ג כרך" עד שהמסירה והנתנה להקב"ה היא בתכלית השלימות.

(עי' לקוטי שיחות הלוי עמ' 159)

היתר כלאים בציצית ובבגדי כהונה

בשגת ארי' (סי' ל. וכן בעוד ספרים) שקלו וטרו באריכות בביאור פסק הראב"ד שהותרו כלאים בבגדי כהונה כאשר נמצאים במקדש - גם שלא בשעת עבודה (ראה השגות הראב"ד הל' כלי המקדש פ"ח ה"א, והשגתו בסוף הל' כלאים), משא"כ גבי ציצית פסק, דלא הותר אלא במקום מצווה, וכמו שכתב (בהשגות להל' ציצית פ"ג ה"ט) דזה שנשים שרצו להתעטף בציצית - מתעטפות בלא ברכה, היינו "דוקא בציצית שאין בה כלאים" (שהרי אינן מצוות).

ויש לבאר החילוק בין בגדי כהונה וציצית בפנימיות הדברים:

בטעם איסור כלאים מבאר ה"בחי" (קדושים יט, יט) ע"פ קבלה, שהוא משום דאין לנו לערב כוחות שונים, טוב ורע, ו"על כן נאסר לנו הכלאים כי הוא חבור שני קצוות", כי עלינו "להתרחק מרוח הטומאה ולהתקדש ברוח הקודש".

ומה שהותר איסור זה בציצית ובמקדש - כתב ב"ילקוט חרש" (ערך אדם סעיף עז, הובא ב"אור התורה" לצ"צ פ' תצא ריש ע' תקס) שהוא מפני ש"הקדושה כל כך גדולה שם עד שאין כח כלל לסטרא אחרא", והיינו, שבקדושה בטל "רוח הטומאה" ובמילא אין שם איסור כלאים.

ועפ"ז נמצא, שהיתר כלאים בבגדי כהונה הוא מצד קדושת המקדש, שמצד קדושת המקדש בטל ממנו הגדר דכלאים, כיון שכולו קודש ואין שם ענין של "רוח הטומאה" ח"ו, ונחשב מין במינו.

ובמילא מובן מה שגבי ציצית לא הותר שלא במקום מצווה. כי זה שבבגדי כהונה אמרינן דבטל האיסור גם שלא בשעת עבודה, הוא מחמת קדושת המקדש. אולם בציצית שבלשון אדמו"ר הזקן, אין בה "שום קדושה כלל" ("תורה אור" מג"א ק, א), ו"אין בעצמן שום קדושה רק שמשמשין בהן לשם מצוה" (שו"ע שלו סכ"א) - רק **נעת קיום המצוה בטל "רוח הטומאה"** ואין איסור כלאים,

הידושי סוגיות

פלוגתת רש"י והרמב"ם בענין אורים ותומים

מביא ביאור שיטת הרמב"ם דבבית שני עשו אורים ותומים – דהאו"ת הם אבני החושן / מקשה ע"כ מסוגיית בגמ' ביומא ומיישב / מדרקדק דהרמב"ם ורש"י חולקים בענין נוסף, ומבאר דאזלי לשטתייהו.

כתב: וחיסור בגדים שאמר אינו כלום שאינו מחשבון הבגדים. ע"כ. וראה כס"מ שם. ועד"ז כ' רש"י בפירושו עה"ת (שמות כח, ל) וז"ל עה"פ "ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התומים גו: את האורים ואת התומים הוא כתב של שם המפורש שהיה נותנו בתוך כפלי החשן שעל ידו הוא מאיר דבריו ומתמם את דבריו, ובמקדש שני הי' החשן שאי אפשר לכהן גדול להיות מחוסר בגדים, אבל אותו השם לא היה בתוכו, ועל שם אותו הכתב הוא קרוי משפט שנאמר ושאל לו במשפט האורים (במדבר כז, כא). עכ"ל. היינו

א

יביא מה' רש"י והרמב"ם אם היו או"ת קיימים בבית שני, ותי' הב"ש על קושיית הראב"ד במ"ש הרמב"ם דכלא או"ת הי' מחוסר בגדים

ברמב"ם פ"ד מהל' בית הבחירה ה"א: "ואף אורים ותומים שהיו בבית שני לא היו משיבין ברוח הקודש ולא היו נשאלין בהן שנאמר עד עמוד כהן לאורים ותומים (עזרא ב, סג) ולא היו עושין אותן אלא להשלים שמונה בגדים לכהן גדול כדי שלא יהא מחוסר בגדים". עכ"ל. ועד"ז כתב בפ"י מהל' כלי המקדש ה"י, עיי"ש.

(1) וראה עוד בזה: תוד"ה ואורים יומא כא, ב.

ובהשגות הראב"ד הל' ביהב"ח שם

ואמר אבי אבא שגזרתו מן חש שטעמו מהירות התשובה אצל השאלה באורים ותומים כו'. ע"כ. הרי שהאור"ת הם חלק מהחשן עצמו ועד שהחשן נקרא שמו כן על שמש, כי מכיון שהאור"ת הם הם אבני החשן עצמו מובן שהאור"ת הם עיקר החושן ולכן נקרא על שמם].

ולכן ס"ל להרמב"ם דמוכרח לומר שהאור"ת היו בבית שני, שהרי בלעדס אין כאן חושן והכהן מחוסר בגדים, אלא שלא היו נשאלין בהן.

ב

יבאר דרש"י למד שיטתו מהסוגיא ביומא דמשמע שאו"ת נחסרו ממש. יתרץ דברי הגמ' לשי' הרמב"ם ויבאר ההוכחה לשי' הרמב"ם מל' הש"ס

אלא דלכאורה צ"ב דהנה יעויין בגמ' (יומא כ"א ע"ב), דפריך על אש של מערכה: ובמקדש שני מי הואי והאמר רב שמואל בר אינה מ"ד כו' אלו חמשה דברים שהיו בין מקדש ראשון למקדש שני ואלו הן ארון וכפרת וכרובים אש ושכינה ורוה"ק ואורים ותומים, ומשני: אמרי אין, מיהוי הוי סיועי לא מסייעא ע"כ, ומשמע דרק לענין אש אמרינן דמיהוי הוה (אף שנמנתה בין ה' דברים) אבל לא אמרי' כן לענין שאר דברים שנמנו שם בין בית ראשון לבית שני, אלא הם אף מיהוי לא הוו. וי"ל שזהו באמת הטעם דלא רצה רש"י לומר שהיו אורים ותומים בבית שני ורק שלא היו משיבין כדעת הרמב"ם ודעימי, כי אי"ז במשמעות הגמ' וכנ"ל.

דלרש"י לא היו זקוקים לאור"ת בבית שני כי חסרון האורים ותומים אינו נוגע לעצם החושן אלא לענין ה"משפט", ולכן אין הכה"ג מחוסר בגדים בהעדרם².

והנה בביאור שי' הרמב"ם שבבית שני עשו אורים ותומים אלא שלא היו נשאלין בהן מפני שלא היתה שם רוח הקודש וכמוש"כ בהל' כלי המקדש שם, כתב בבאר שבע (סוטה מח ע"א³) דס"ל להרמב"ם שאבני החושן הם עצמם האורים ותומים⁴ (ולא השם המפורש שנתון בהם), וכדמוכח מהא דלא הזכיר בפ"ט מהל' כלי המקדש גבי עשיית בגדי כהונה את האורים ותומים וגם לא את נתינתן בחושן, וכ"מ בפיהמ"ש לסוטה פ"ט מ"ב שכתב: ושמיר נחש חופר אבנים ובו פתחו אורים ותומים. עכ"ל.

[וכן פירש ר"א בן הרמב"ם בפירושו על התורה (שמות כח, ל): והחכמים ז"ל אומרים שהם (האורים והתומים) תוארים לאבנים כו'. עכ"ל. ומסתבר ששיטתו זו היא גם שי' אביו הרמב"ם דאבני החושן הם האור"ת, וי"ל דאזיל לשיטתי בפירוש תיבת "חשן", שכ' (שם ד) בשם אבי אביו:

רשב"ם ב"ב קלג ב ד"ה לגובר. ראב"ע ויקרא טז, ד.

(2) וראה ביאורו בלקוטי שיחות חלק י"א תצוה שיחה ב' לפ' תצוה.

(3) וכ"ה במרכבת המשנה הל' בית הבחירה שם. הכתב והקבלה שמות כח, ל.

(4) כשיטת הגאונים וכו', ראה תורה שלמה תצוה שם שכ"ה שיטת רה"ג ורש"ג ורנ"ג, הובאו באוצה"ג ברכות ד, א. הרלב"ג בשם רז"ל. מדרש לק"ט תצוה כט. וראה פי' רגמ"ה ב"ב קכב, א.

לשיטתייהו מה היו או"ת

והנה ז"ל הרמב"ם בפ"י מהל' כלי המקדש הי"א: וכיצד שואלין עומד הכהן ופניו לפני הארון והשואל מאחריו כו'. עכ"ל. ומקורו ביומא (ע"ג ע"א): ת"ר כיצד שואלין השואל פניו כלפי הנשאל והנשאל פניו כלפי שכינה כו'. ע"ש. ופירש הרמב"ם דמה דאמרו "הנשאל פניו כלפי שכינה" היינו "לפני הארון", אבל ברש"י ליומא שם כתב: פניו כלפי שכינה, כלפי אורים ותומים ושם המפורש שבתוך החושן. עכ"ל. וצ"ע אמאי לא פירש כן הרמב"ם, אלא כ' כלפי ארון, ועי' בכס"מ שעמד ע"ז וכתב: ורבינו לא בחר בפירוש רש"י משום דא"כ מאי והנשאל פניו כלפי שכינה דקתני כיון דלאורים ותומים קרי שכינה הרי האו"ת היו על לבו ולא שייך למיתני פניו כלפי שכינה דאפשר שלא יהיו פניו כלפי החושן. עי"ש. ולכאור' היא קושיא רבה אשיטת רש"י.

ולמשנת י"ל בפשטות דרש"י והרמב"ם אזלי בזה לשיטתייהו, דרש"י דס"ל דאורים ותומים היינו השם המפורש שבחושן, שפיר קרויים או"ת שכינה, אבל הרמב"ם דס"ל דאבני החושן הם האורים והתומים ולא השם, הרי א"א לפרש "כלפי שכינה" על האו"ת ולכן פירש "כלפי ארון".

כ"כ המאירי ביומא שם דכלפי שכינה היינו כלפי ארון, ואף הוא אזיל לשיטתו שכתב ביומא (ע"א ע"ב): וזהו שבבית שני אעפ"י שעשו או"ת להשלים מנין הבגדים כו' מ"מ לא היו נשאלין בהם מפני שלא

וי"ל דס"ל להרמב"ם דלאחר שבע"כ הוצרך הש"ס לתרוץ כן לגבי אש המערכה דמיהוי הוי וסיועי לא מסייעא, שוב אפשר לומר כן גם לגבי או"ת שהיו אלא שלא היו משיבין. או י"ל יתירה מזו, דלענין או"ת מעיקרא לא הוו מקשי דשפיר י"ל מסברא שהיו ורק לא היו משיבין, ורק באש שהוא ענין בלתי מצוי ומנוגד לטבע האש ש"סיוע לא מסייעא" לא סליק המקשן אדעת' לומר כן ולכן הקשה מאש דוקא.

ונראה לומר דיתירה מזו – מסוגיית הש"ס שם מדוייק דוקא כדעת הרמב"ם, דהנה בכ"מ בחז"ל⁵ שנמנו דברים שלא היו בבית שני נקטו ה' "נגנזו", וכאן אמרו שחמשה דברים וביניהם אורים ותומים "חסרו", ואי"מ דקדוק השינוי, אלא שי"ל דלשון גניזה משמעותו שאינו בנמצא כלל ומציאותו חסרה, וא"ש דבאמת בהני מקומות דמנו ה' דברים שנגנזו לא חשבו האורים ותומים ביניהם, דבאמת האו"ת במציאות היו ולא נגנזו כלל אלא שלא היו משיבין בהם.⁶

ג

יבאר מח' הרמב"ם ורש"י לענין דין עמידה לפני שכינה בשאלת או"ת, דאזלי

(5) במדב"ר (בהעלותך פט"ו, יו"ד) ותנחומא (בהעלותך ו). משא"כ במקומות שנמנו האו"ת בין הה' דברים ככפנים (וכן בירושלמי הוריות פ"ג ה"ב, וש"ג. שהש"ר ת, ט) נאמר רק חסרו.

(6) ואי"ז דומה להמבואר בגמ' בנוגע לאש דמיהוה הוי סיוע לא מסייע, ומ"מ מונה אותו בין הה' דברים גם בכמדב"ר ותנחומא הנ"ל, כי שם עכ"פ ה' ענין של גניזה בפעולת האש עצמו, משא"כ באו"ת שרק שלא היו נשאלין בהם.

אשר תעשה וגו' לא כתיב שיתן אל החשן אורים ותומים כשהלבישן אבל בפר' צו את אהרן שנאמרה שם עשיית המילואים כתיב ויתן עליו את החשן ויתן אל החשן את האורים ותומים.

אבל במאירי שם פירש שהכוונה ל"לבישת מכנסים ועשירית האיפה". ע"ש.

וגם בזה יש לבאר בפשטות דאזלי לשיטתייהו, דרש"י לשיטתי' שהאו"ת הוא השם המפורש ולא עצם אבני החושן, שפיר פי' קושיית הגמ' דמנ"ל דנתינת השם באו"ת מעכבת. אבל המאירי לשיטתי' כנ"ל דאזיל בשיטת הרמב"ם דאו"ת הם אבני החושן, הרי ודאי דמעכבין גם בימי המילואים ולא יתכן לפרש על או"ת, לכן פירש על לבישת מכנסים ועשירית האיפה?.

היתה בהם רוה"ק. ע"כ. היינו דאף הוא אזיל בשיטת הרמב"ם דלעיל.

ד

יבאר עפ"ז עוד פלוגתא שנח' המאירי ורש"י לענין קושיית הש"ס גבי "מילתא דלא כתיבא"

ולפי דרכינו דהמאירי אזיל בשי' רמב"ם גם לענין הפלוגתא דלעיל מה היו או"ת, תתבאר עוד פלוגתא:

ביומא ה' ע"א: מ"ט דמ"ד מילואים כל הכתוב בהן מעכב, אר"י בר ביסנא אמר קרא ועשית לאהרן ולבניו ככה ככה עיכובא הוא, תינח כל מילתא דכתיבא בהאי ענינא מנא לן, אר"נ בר יצחק יליף פתח פתח, רב משרישא אמר ושמרתם את משמרת ה' עכובא, רב אשי אמר כי כן צויתי עכובא. ע"כ.

וברש"י פירש מהו "מילתא דלא כתיבא": בפרשת המילואים בזה הדבר

(7) וראה גם תוס' הרא"ש ב' ר"ת ותוס' רי"ד מהדר"ק ב' רבנו ברוך שהכוונה ביומא שם לפרשת שבעה.

תורת היים

מכתבי עצות והדרכות בעבודת השי"ת
בחיי היום יום

הנשמה ממשיכה לחיות

על נצחיות חיי הנשמה גם אחרי עלייתה מן הגוף, ועל הקשר שלה גם אז עם הקרובים אלי'

שלוש נקודות של נחמה

...נקודת נחמה אפילו באסון גדול כהאמור, ועוד יותר מנקודה, מתבטאת בנוסח המסורתי והמקודש על ידי עשיריות דורות של תורה ומסורה של עמנו – המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

אשר בהתבוננות ראשונה תמוה הקישור שבין שני הענינים. אלא שכאמור, בזה הוא עיקר הנחמה בתוכנה הפנימי, אשר כמו שאבלות ציון וירושלים הרי משותפת היא לכל בני ובנות ישראל בכל מקום שהם, אף כי נרגש הדבר יותר אצל היושב בירושלים ורואה כותל המערבי ובית מקדשנו בחורבנו מאלו הנמצאים בריחוק מקום, אבל גם אצלם גדול הכאב והצער. וכן הוא גם באבל היחיד והמשפחה, אשר מהנחמה בזה היא שכל העם משתתף בצער, שהרי בסגנון חכמינו ז"ל כל בני ישראל הם קומה אחת שלימה.

ועוד נקודה ועיקר, נחמה בכפלים, אשר כמו שבודאי ובודאי יבנה השם חרבות ציון וירושלים ויקבץ נדחי ישראל מכל קצוי תבל על ידי משיח צדקנו ויביאם ברנה לראות בשמחתה של ציון וירושלים, כך הוא ללא ספק בנוגע לאבל היחיד, אשר יקיים ה' דברו והקיצו ורננו שוכני עפר, ותגדל השמחה, שמחה אמיתית, בהפגשם כולם יחד בעת תחית המתים.

ובזה עוד נקודה שלישית, אשר כמו שבנוגע לציון וירושלים שלטה יד הרומים, וקודם לכן יד הבבלים, רק בבית המקדש הבנוי מעצים ואבנים כסף וזהב, אבל בית המקדש הפנימי שבלב כל אחד ואחת של ישראל אין יד האומות יכולה לשלוט בו ונצחי הוא, כך הוא גם בנוגע לאבל היחיד, אשר יד המות שולטת אך ורק בהגוף ועניונו, אבל הנשמה נצחית היא רק שעלתה לעולם האמת. שלכן כל פעולה טובה המכוונת על פי רצונו של נותן החיים, הוא השם יתברך, מוסיפה בתענוג הנשמה ובזכותה וטובתה.

ויהי רצון אשר מכאן ולהבא לא ידעו הוא ובני ביתו ש'י' מכל צער וכאב...

(אגרות קודש חכ"ה אגרת מ'שפא)

הנשמה ממשיכה בקשר

...מתאים לכתבו אודות המשפחה וצור מחצבתו, תקותי שלמותר להאריך בענין נצחיות הנפש, ובפרט שאפילו חכמי אומות העולם מודים בזה ללא שום ספק, ורק שעוברת הנפש ממצב אחד לשני, שלכן כל אלו שהיו בעבר קשורים אליה [אל הנפטרת] ורוצים בטובתה [והרי גם אז כשנשמה בגוף - ההתקשרות והאהבה היא להנפש, כי הגוף אינו אלא לבוש חיצוני] עליהם להשתדל לגרום נחת רוח לנפש הנפטר ככל אשר בידם...

(אגרות קודש ח"ט אגרת ז'תלג)

...מובן אשר כדור של רובה או רסיס של פגז, או מחלה וכיו"ב פוגעים ומזיקים לגוף, אבל אין ביכולתם להזיק או אפילו לגרוע בנפש ובנשמה. ומיתה שנגרמה על ידי הכדור או המחלה, ענינה הפסק בין הגוף והנשמה, אבל הנשמה ממשיכה בחיים, חיים נצחיים, והיא ממשיכה בקשר עם בני המשפחה, ובפרט החביבים ביותר, מצטערת בצערם ושמחה בכל עניני שמחה הבאים במשפחה. אלא שבני המשפחה החיים בעולם הזה אין רואים תגובה האמורה בעיני בשר ואינם יכולים למששה בידים, כיון שנפסק הקשר הגשמי.

מזה מובן גם כן שלנשמה הנמצאת בעולם האמת, תענוג מיוחד באם רואה אשר בני משפחתו מתאוששים מהאסון ומשתדלים ככל התלוי בהם לסדר חייהם באופן טוב, ואדרבה מעודדים את הנמצאים סביבם, ובכלל כל מעשה טוב הנעשה על ידי בני המשפחה הרי זה נחת רוח מיוחדת לנשמה הנמצאת בעולם האמת ורואה ויודעת על דבר מעשים אלו.

ונחת רוח במיוחד וביתר שאת לנשמה כשרואה שהילדים מתחנכים בחינוך מתאים, בלא יאוש ובלא נפילת רוח ח'ו'...

(אגרות קודש חכ"ט אגרת יא'מד)

לקראת שבת

כג

...מתקיים קשר בין החיים בעלמא דין עם הנשמה שעלתה למעלה, שהרי קיימת ונצחיות היא ורואה ומתבוננת בהנעשה עם הקשורים והקרובים אלי, וכל מעשה טוב הנעשה על ידם מוסיף לה נחת רוח, ובפרט הנעשה על ידי אלה שחינכה וגידלה אותם חינוך המביא לידי מעשים טובים האמורים, זאת אומרת שחלק לה במעשים אלה הנעשים על ידי החינוך שנתנה לילידי' ומושפעי'.

(אגרות קודש חכ"ו אגרת פ'תתד)

אסור להרבות באבלות

...אסור להרבות באבלות ר"ל יותר מהכתוב בשולחן ערוך, ופשוט שבאם זה מפריע הלימוד בכלל וללימוד בהתמדה ושקידה, הרי ברור שזה בא מהיצר הרע המנסה לכל אדם למנוע אותו מלעבוד בוראו כהוראת תורתנו הק'. ונוסף בזה שבאם ח"ו נשמעים לפיתוייו של היצר הרע, הנה נגרם ג"כ היפך דנחת רוח לנשמתה של הנפטרת, כיון שהיצר הרע משתמש בענינה בשביל להחליש את האדם בלימוד התורה, וק"ל.

ועליו להוסיף בהתמדה ושקידה בלימוד התורה שזהו רוח אמיתי בשביל הנשמה וזהו גם כן הצנור וכלי לקבלת ברכות השי"ת לכל המשפחה לכל אחד מתאים למעמדו ומצבו.

(אגרות קודש ח"יז אגרת ו'שז)

עבדו את השם בשמחה

...ותקותי חזקה שלמרות שהוא בתוך י"ב חדש ל"ע ול"ע, הרי יעבוד בעבודתו במנוחת הנפש ובטוב לבב ובטחון חזק, אשר חפץ ה' בידו יצליח לפעול להפיץ היהדות ועניני', ובנקודה הפנימית - חינוך על טהרת הקודש. . ולא עוד אלא שכיון שעבודת ה' צ"ל לא רק בטוב לבב אלא גם בשמחה, הרי על כרחך צ"ל שאין בזה סתירה...

(אגרות קודש ח"יט אגרת ז'שטז)

...כיון שכל האמור הם הוראות תורתנו, שהיא חכמתו ורצונו של הקב"ה, הרי קיום הוראות אלו עבודת ה' היא, עלי' נאמר עבדו את הוי' בשמחה. וכיון שהתורה ציוותה את כל אחד ואחת על זה, אשר ציווי התורה גם נתינת כח הוא, בודאי ובודאי יש בכח כל אחד ואחת לקיים זה, ולא עוד אלא ככתוב האמור, עבדו את ה' בשמחה...

(אגרות קודש חכ"ו אגרת פ'תתד)

הרפי החסידות

שיחות כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ מליובאוויטש
 זצוקלה"ה נבנ"מ זי"ע
 ואגרות קדשו בענייני עבודת השי"ת

הפרצופים העליונים מקנאים במלמדים מביעשנקוביץ'

הרביים בנן-עדן שמחים עם בני-בנים שכאלה. המלמדים החסידיים הם מאורי האור האמיתיים של בתי ישראל. המלמדים החסידיים, בעלי העבודה, הם ה"אברהם אבינו" שבכל דור ודור, הם אלו שמפרסמים אלקותו ית' בבתי ישראל

◇ ◇ ◇

מסתכל ברקיע וטובע בזכרונותיי

ה. יד סיון תרס"ב, סערעבריקא.

זה כשעה ששכתי מביקורי בגן הישן והעוזב ובאילנותיו הזקנים ברובם ככולם, חורים גדולים ועמוקים המטילים פחד מאימת נחשים או עקרבים הגרים שמה, המסלות בין שדרות האילנות מלאות קוצים ודרדרים, ובכל פינות שאתה פונה בחצר ובגן - עזובה וחורבן.

אין פלא בדבר אשר המושב סערעבריקא בכלל וגנו בפרט חביב עלי מאד, כי הרבה זכרונות טובים מקיץ תר"ס - אשר גרנו אז בסערעבריקא - קשורים בו - ככתוב ברשימותיי משנת תר"ס - ומה מאד ינעם לי ללכת במסילות ונתיבות שהלכנו אז ולשבת על-גבי הספסלים שישבנו אז, המזכירים אותי את פרטי הדבורים והשיחות ששמעתי - כי "תוונא דליבא לא כתבי אינשי" - ובכואי היום בשעה חצי השביעית נכספתי ללכת אל הגן.

כשעה וחצי התענגתי בהלךך ושוב ושבת בגן מסתכל ברקיע וטובע בזכרונותיי...

בקשו מהוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק שיואיל לחזור את המאמר עוד פעם

[כאן בא תיאור המתחיל מארבעה ימים קודם לכן בליובאוויטש, לפני הנסיעה לנאות-דשא:]

במשך ארבעת הימים כמעט שכל האורחים שבאו לחג השבועות ועל שבת נשא נתקבלו על יחידות להוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, שקבע זמני היחידות שתי פעמים ביום: משעה אחת עשרה עד השעה השניה, ומשעה החמישית עד שעה עשירית לילה. והיה בדעתו הק' לעשות מסעו לנאות-דשא בשעה אחת עשרה בקר, אמנם זקני החסידים ר' מענדיל יצחק שו"ב - ליאזנאו - מוויטעבסק, הרב שמריה לאפקין מקרופקא, הרב שלום שלמה גיטלין ממינסק, הרב אברהם אבא סירקין מסאסניצא, הר' אהרן שלום חפץ מווידיז בקשו את הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק שיואיל לחזור את המאמר וירד ה' על הר סיני עוד פעם, כי החוזרים ובראשם התלמידים הרב אברהם דוד והרב צבי מקלימוביץ' אינם יודעים אותו יפה.

הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק מילא את בקשתם, ובשעה אחת עשרה בקר חזר את המאמר. בינתים באו כשלושה מנינים אורחים, וגם הם נכנסו ליחידות. בשעה חצי הרביעית ביקר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק את כבוד אמו הרבנית מרת רבקה בדירתה ושתה שם כוס חמין, ובשעה הרביעית נסענו לסערעברניקא.

כרגיל הנה החצר מלא אנשים: אורחים, תלמידים והרבה מאנשי העיר. מהם עומדים באולם ומביטים דרך החלונות ומהם עומדים צפופים אצל חלונות הזאל הקטן, ומשעה לשעה מתרבים הבאים והחצר מתמלא. בעמל רב יכל העגלון לעצור בעד הסוסים שהיו מתבילים מההמון, ובפרט כשקראו "סע לשלום", "בוא לשלום"...

פתח עיני קדשו ויצו לנסוע כרגיל

דרך עבודת הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בעת הנסיעה לנאות דשא: קורא - בפעם השני' - תקון ליל שבועות, וכשגוסעים כארבע פרסאות - וויארסט - מצוה לעמוד ונוטל ידיו ומתפלל תפלת הדרך.

גם בנסיעה זו כשיצאנו מן העיר התחיל כ"ק אאמו"ר הרה"ק קריאת תקון ליל שבועות, וכשעברנו את מלון חיימאווקא צוה לעמוד ונטל ידיו ויתפלל תפלת הדרך כשהוא יושב ועיני קדשו סגורות...

כשנסענו דרך שדרות אילנות, שאף הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק אור, ויאמר כי יגע הוא במאד ויצו לנסוע לאט. וישען על יד המרכבה ויסגור עיני קדשו וינוח כרבע שעה, ואני לבי מתכווץ על חלישות בריאותו. אחרי כן פתח עיני קדשו ויצו לנסוע כרגיל, ויפנה אלי ויאמר...

ר' פרץ יושב בעינים סגורות וחוזר מאמר חסידות

מרחוק נראה שני אנשים הולכי-רגל יושבים על התל בצד הדרך להנפש. כשקרבו אליהם ונסתכלתי בהם הכרתי את החסידים ר' פרץ הכהן ור' מנחם מענדיל הכהן המלמדים מביעשנקוביץ'. אמרתי להוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק ויצו לנסוע לאט ולעבור בקירוב למקום מושבם. כשעברנו אצלם ראינו מחזה נהדר:

ר' פרץ ור' מנחם מענדיל יושבים תחת אילן מיצל בטליתותיהם הקטנים וככיפותיהם, בגדיהם העליונים נעליהם כובעיהם ומקלותיהם מונחים בצדם. ר' מנחם מענדיל נשען על אצילי ידיו כשהן נתמכים על שוקיו ועיניו עצומות, ושומע דברי חברו ר' פרץ היושב בעינים סגורות וחוזר מאמר חסידות בקול וניגון המיוחד לחזרת דא"ח, ובידיו יסביר, כרגיל בלימוד עיוני.

הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק צוה לעמוד רגעים אחדים, והם לא הרגישו בזה. כשנסענו הלאה אמר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק שהם חוזרים את המאמר מי מדד בשעלו מים שנאמר ביום שני דחג השבועות.

שלושים ושלוש שנים שהם הולכים ברגל לליובאוויטש

ספרתי להוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, כי אמרו לי ר' פרץ ור' מנחם מענדיל - אשר בחג שבועות זה נמלאו שלשים ושלוש שנים שהם הולכים לליובאוויטש. פעם הראשונה שבאו לליובאוויטש הי' בשנת תרל"א. ומני אז הנה בכל שנה ושנה - גם בשנים אשר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק לא הי' בביתו - הולכים הם רגלי לליובאוויטש. מכוונים לבא לשבת שלפני חג השבועות ומתעכבים עד אחר שבת הראשון שאחר מתן תורה וחוזרים - רגלי - לבתיהם.

כשעברנו דרך עיר רודניא [הסמוכה לליובאוויטש, בדרך לסערעברניקא] והגענו אל הכביש - העובר דרך ככר השוק, חכו כבר שם הרבנים השו"בים נכבדי הבע"ב ושלושה המלמדים, ר' ירחמיאל, ר' יהושע ור' נתן יצחק עם תלמידיהם כחמשים נערים לפרוש בשלום הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק ולברכו.

הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק ציוה לעמוד, רגעים אחדים דיבר עם הרבנים והעומדים אצלם ויברכם בקיץ של מנוחה ופרנסה טובה, ונסע הלאה.

המלמדים עושים יהודי ל"כלי קיבול לאלקות"

כנראה אשר מחזה ר' פרץ ורמ"מ עשה רושם גדול על הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק,

וכשיצאנו את רודניא הואיל לאמר:

חמשת אלפים שש מאות וששים ואחת שנה ותשעה חדשים - שנה זו היא מעוברת - שלשה עשר ימים וחמש עשרה שעות וכך וכך מינוטין חכה שטח אדמה זה עד אשר יבואו פרץ ומענדיל וישבו שמה לחזור דברי תורה, אשר בזה קיימו וגילו את רצונו ית' הנעלם במחשבה הקדומה דא"ק, מה שהיה חתום באוא"ס שלהאיר את העולמות דלפני הצמצום, ומה שהוא כמוס בהאוא"ס שלגלות עצמותו ית' ויתעלה.

ועם זה הנה הרצון והידיעה שלמעלה אינה מכרחת את הבחירה החפשית אשר הקב"ה נותן לכל אחד ואחד. כבד לשער הקורת רוח שנעשית למעלה מענינים האלו וקשה לצייר הקנאה אשר הפרצופים העליונים מקנאים במלמדים מביעשנקוביץ'.

הרביים בגן-עדן שמחים עם בני-בנים שכאלה. המלמדים החסידיים הם מאורי האור האמיתיים של בתי ישראל. המלמדים החסידיים, בעלי העבודה, הם ה"אברהם אבינו" שבכל דור ודור, הם אלו שמפרסמים אלקותו ית' בבתי ישראל.

כ"ק אדמו"ר האמצעי קירב את המלמדים יותר מאת הרבנים, ואמר אדמו"ר האמצעי: "המלמדים עושים יהודי ל"כלי קיבול לאלקות".

הננו נוטים מהכביש ונוסעים ב"דרך רכה" [=שביל עפר] וכשעברנו את שדרות האילנות הננו רואים את הבית העומד על ההר. בית דירתנו בנאות דשא סערעברינקא, יתן השי"ת את בואינו להצלחה.

ר' גרשון הנפח הכין חמין וחלב על האיציטבא הגבוהה אשר מול ככר החצר ואחרי שתיית כוס חמין הלכתי לבקר את הגן, כאמור לעיל, ועתה הנני יושב וכותב והאור טוב ושקט ומנוחה בכל.

(מבוא לקונטרס "ומעין מבית ה'", ע' 34 ואילך)

